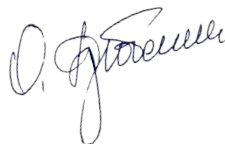

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

ДЗЮБЕНКО ОЛЕКСАНДР ЛЕОНІДОВИЧ

УДК 342.95: 349.6

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА
ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЩОДО КАРАНТИНУ ЛЮДЕЙ**

**12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право»**

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у закладі вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
ШАПОВАЛОВА Інна Олександрівна,
Одеський державний університет внутрішніх
справ, доцент кафедри державно-правових
дисциплін інституту права та безпеки.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
КУЗНІЧЕНКО Сергій Олександрович,
Науково-дослідний інститут правового
забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України,
провідний науковий співробітник

кандидат юридичних наук, доцент
БЕНЬКОВСЬКИЙ Сергій Юрійович,
Київський інститут Національної гвардії України,
начальник кафедри соціально-гуманітарних та
правових дисциплін факультету забезпечення
державної безпеки

Захист відбудеться «24» вересня 2025 року о 10.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.884.04 у Одеському державному університеті внутрішніх справ за адресою: 65014, м. Одеса, вул. Успенська, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського державного університету внутрішніх справ за адресою: 65000, м. Одеса, пров. Сабанський, 4.

Автореферат розісланий «22» серпня 2025 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.В. Ковальова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Правове регулювання відносин, що виникають за умов надзвичайних ситуацій різного характеру, історично здійснювалося шляхом застосування надзвичайних заходів. У разі виникнення надзвичайних ситуацій (епідемій, природних катаклізмів, техногенних аварій і катастроф, соціальних конфліктів) події «виходять з-під контролю» і за таких умов звичайний механізм правового регулювання суспільних відносин перестає працювати. Для нормалізації обстановки, взяття її під контроль органи державної влади змушені застосовувати якісно нові заходи, які перебувають на межі правової системи з точки зору інтенсивності обмежень, проте їх застосування необхідне для специфічного нормативного впливу на ситуацію.

Пандемія, що була спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, змусила майже всі держави світу вжити жорстких карантинних заходів, за порушення яких передбачена юридична відповідальність. Україна не стала винятком: постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 з березня 2020 р. на всій її території було запроваджено карантин, який передбачав суттєві обмеження прав людини. 17 березня 2020 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», де до КУпАП було включено нову статтю, якою встановлено юридичну відповідальність за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, а також рішеннями органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами. Запровадження нових обмежень і заборон зумовило появу нових складів адміністративних правопорушень, а, отже, і появу питань, пов'язаних із порядком притягнення до відповідальності за їх учинення.

Пандемія COVID-19 поставила завдання, які потрібно було виконувати швидко і творчо. У результаті спостерігаються суттєві зміни в трудовому, цивільному, податковому, кримінальному та адміністративному праві.

Науково-теоретичною базою дослідження стали праці В.Б. Авер'янова, В.В. Галунька, Т.О. Коломоєць, Д.П.Калаянова, М.В. Корнієнка, С.О. Кузніченка, Х.П. Ярмачі та інших фахівців у галузі адміністративного права, у яких визначено сутність такої фундаментальної правової категорії, як адміністративна відповідальність. У роботі використано праці З.С. Гладуна, Б.О. Логвиненка, Г.В. Муляр, А.П. Подаваленка, І.Я. Сенюти, В.Ю. Стеценко, В.І. Теремецького, І.В. Чеховської, Г.П. Шуст та інших учених, що дозволило проаналізувати сучасний стан адміністративно-

правового забезпечення протидії інфекційним та іншим небезпечним захворюванням в Україні.

Суспільні відносини, що виникають у сфері правової протидії соціально небезпечним захворюванням, досліджував М.М. Купалов у роботі «Адміністративно-правове регулювання протидії соціально небезпечним хворобам в Україні» (2014 р.). Об'єктом дослідження О.О. Лавриненка були суспільні відносини, що виникають у зв'язку з профілактичною діяльністю у сфері охорони здоров'я («Адміністративно-правове регулювання профілактичної діяльності у сфері охорони здоров'я», 2015 р.). Ключові засади адміністративно-правового регулювання організації охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях були предметом дослідження Д.М. Шатковської («Адміністративно-правове регулювання організації охорони здоров'я при соціально небезпечних захворюваннях», 2016 р.). Дисертацію Хайнацького Є.С. «Адміністративно-правове регулювання епідеміологічного контролю та нагляду в Україні» (2021 р.) присвячено дослідженню змісту й особливостей адміністративно-правового регулювання епідеміологічного контролю та нагляду в Україні.

Відзначаючи безперечну значущість названих робіт, їх ґрунтовний і глибокий характер, слід визнати, що правове регулювання накладення адміністративних стягнень за порушення санітарно-протиепідемічних норм і правил в умовах пандемії як самостійна наукова проблема у вітчизняній науці адміністративного права належним чином не розроблена.

Запровадження адміністративної відповідальності за порушення правил карантину та високі штрафи, що встановлені ст. 44³ КУпАП, викликали широку дискусію. Особливої критики зазнали карантинні обмеження, що запроваджувались постановою Кабінету Міністрів України, оскільки обмеження прав людини мають установлюватися лише на рівні закону. Через це, а також через неправильне складання адміністративних протоколів більшість проваджень у справах було закрито судами.

Слід зауважити, що пандемія COVID-19 не є останньою загрозою, яка постала перед населенням. Тому в Україні необхідно створити ефективну систему обмежень поширення інфекційних та інших небезпечних соціальних захворювань, що неможливо реалізувати без чіткого адміністративно-правового механізму притягнення до відповідальності порушників протиепідемічних норм і правил. Це дозволить своєчасно реагувати на спалахи інфекційних захворювань та обмежувати осередки епідемій, а в підсумку – більш ефективно протистояти цим загрозам у майбутньому. Означені факти зумовлюють актуальність дослідження адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13.03.2020 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої

респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», введеного в дію Указом Президента України від 13.03.2020 № 87/2020. Тема відповідає пріоритетному напрямку науково-дослідних робіт ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права» «Основні напрямки адміністративно-правового вдосконалення процесів державного управління» (0120U104591). Тему дисертації «Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення» затверджено на засіданні вченої ради ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права» 27 травня 2016 р. (протокол № 5 від 27.05.2016 р.). Тему уточнено на засіданні вченої ради ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права» (протокол №7 від 28.07.2023 р.).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційної роботи є визначення сутності й особливостей адміністративної відповідальності, яка настає за порушення правил щодо карантину людей, а також розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення її реалізації.

Досягнення поставленої мети передбачало постановку та поетапне виконання таких дослідницьких **завдань**:

- з'ясувати сутність поняття карантину та умови його запровадження;
- визначити правовий статус суб'єктів публічної адміністрації та фізичних і юридичних осіб в умовах запровадження режиму карантину;
- провести порівняльну характеристику адміністративно-правових режимів карантину та надзвичайного стану;
- виокремити підстави застосування адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей;
- надати характеристику складу адміністративного правопорушення правил щодо карантину людей;
- визначити особливості реалізації адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей;
- проаналізувати зарубіжну практику застосування адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей;
- окреслити пріоритетні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання сфери відповідальності за порушення правил щодо карантину людей.

Об'єктом дисертаційного дослідження є особливості адміністративно-правового регулювання суспільних відносин за умов епідемії.

Предмет дослідження – адміністративна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертації є поєднання загальнонаукових і спеціальних методів, застосування яких зумовлене специфікою адміністративно-правового регулювання протидії порушенням санітарно-епідеміологічних норм і правил в умовах епідемії. Базові діалектичні категорії, принципи та правила дозволили забезпечити загальну всебічність, системність та глибину розроблення заявленої наукової

проблеми. Значною мірою діалектичний підхід був задіяний та корисний при написанні першого розділу дисертаційного дослідження, у якому виконувалося завдання виділити основні тенденції, закономірності та наслідки впливу пандемії на механізм адміністративно-правової охорони. Із застосуванням порівняльно-правового методу вдалося скласти відносно цілісне й повне уявлення про вплив пандемії COVID-19 на адміністративне законодавство країн ЄС. Формально-юридичний метод був задіяний при безпосередньому вивченні нормативно-правових актів у сфері протидії порушенням протиепідемічних норм і правил, вітчизняного адміністративного законодавства та матеріалів правозастосування. Емпіричні методи (аналіз документів) були застосовані до вивчення матеріалів правозастосовної практики. Загальнонаукові методи дослідження були використані повсюдно і також вплинули отримання результатів і положень цієї роботи. Емпіричну базу дослідження становлять: матеріали судової практики, статистичні дані Офісу Генерального прокурора, статистична інформація про зареєстровані правопорушення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим монографічним дослідженням, у якому комплексно, з використанням сучасних методів пізнання та врахуванням здобутків вітчизняної і зарубіжної адміністративно-правової науки розкрито особливості настання адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем, основними з яких є такі:

уперше:

- визначено поняття адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей: накладання уповноваженими суб'єктами стягнень у вигляді штрафу на правопорушників правил карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм та рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами, що реалізується в особливому процесуальному порядку;
- охарактеризовано склад адміністративного правопорушення щодо карантину людей;
- обґрунтовано, що система покарань за недотримання санітарно-протиепідемічних норм та правил в Україні перебуває на стадії реформування і характеризується недосконалою нормативно-правовою базою, невизначеністю суб'єктів протидії указаним правопорушенням, мають місце численні порушення права на охорону здоров'я, прав особи на свободу та особисту недоторканність і свободу пересування;
- виокремлено загальні і спеціальні ознаки, що характеризують адміністративну відповідальність за порушення правил щодо карантину людей;

- виокремлено й охарактеризовано специфічні характеристики адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, що випливають із судової практики в означеній сфері;

удосконалено:

- тезу щодо доцільності використання терміна «епідеміологічне благополуччя» замість терміна «епідемічне благополуччя»;
- трактування понять для цілей детермінації адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей: «карантин», «карантин людей», «самоізоляція», «обсервація» та ін.;
- підхід до визначення адміністративно-правового режиму карантину як суспільних відносин, що виникають та змінюються на основі правових норм, які регулюють взаємні права та обов'язки, пов'язані із забезпеченням епідеміологічного благополуччя;
- розуміння особи, яка вчинила адміністративний проступок та яка не є посадовою особою;

набули подальшого розвитку:

- положення щодо детермінації адміністративних стягнень, які можуть накладатися за порушення правил щодо карантину людей;
- положення щодо охоплення міжнародним рівнем нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, зокрема стандартів дотримання прав і свобод людини та громадянина в умовах надзвичайних ситуацій;
- засади функціонування судів та діяльності суб'єктів владних повноважень, що уповноважені розглядати справи про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей;
- положення щодо розмежування стадій притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей з акцентуванням уваги на суб'єктах, що уповноважені: а) фіксувати вчинення адміністративних проступків; б) застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про вчинення адміністративних проступків; в) розглядати справи щодо притягнення до адміністративної відповідальності;
- запропоновані зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації положення, узагальнення, висновки й рекомендації мають як загальнотеоретичне, так і практичне значення для науки адміністративного права, і можуть бути використані в:

- *науковій діяльності* – при подальшому аналізі проблематики адміністративної відповідальності в цілому та адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення зокрема (акт впровадження в наукову діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 12.03.2025);

- *правотворчій діяльності* – при наданні пропозицій у частині вдосконалення положень КУпАП та інших нормативно-правових актів, положення яких так чи інакше стосуються виявлення правопорушень у галузі охорони здоров'я населення та вирішення справ, пов'язаних із цією групою адміністративних проступків;

- *правозастосовній діяльності* – для належного втілення в правову дійсність заходів, що становлять діяльність, пов'язану з розглядом та вирішенням справ щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей;

- *освітньому процесі* – при підготовці навчально-методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Поліцейська діяльність» (акт впровадження в освітній процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 10.04.2025).

Особистий внесок здобувача. Основні наукові результати отримані автором самостійно на основі аналізу наукових публікацій, законодавства та матеріалів практики застосування адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження оприлюднено на таких науково-практичних заходах: Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні» (м. Запоріжжя, 30–31 жовтня 2020 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Право як ефективний суспільний регулятор» (м. Львів, 19–20 лютого 2021 р.), XI Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» (м. Одеса, 24 жовтня 2024 р.).

Публікації. Основні положення, висновки й пропозиції, отримані у результаті дослідження, викладено у 7 наукових публікаціях, з яких 4 – наукові статті у виданнях, що визначені Міністерством освіти і науки України як фахові з юридичних наук, 3 – тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 238 сторінок, з них основний текст – 219 сторінок, список використаних джерел – 14 сторінок (205 найменувань), додатки – 4 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** визначено актуальність обраної теми, встановлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, окреслено мету і завдання дослідження, визначено об'єкт і предмет ґносеології, описано методи дослідження, висвітлено наукову новизну одержаних результатів та їх

практичне значення, апробацію результатів дослідження та публікації і структуру роботи.

Розділ 1. «Засади правового режиму карантину в Україні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1. *«Поняття карантину, його сутність та умови запровадження: теоретико-історичний аспект»* визначається, що під терміном «карантин» слід розуміти правовий режим, що включає в себе комплекс адміністративних, медико-санітарних, організаційних, обмежувальних, протиепідемічних заходів, які запроваджуються з метою не допустити поширення інфекційних захворювань на території держави, які обмежені у часі та просторі, та передбачають відокремлення карантинного об'єкта від інших об'єктів. Важливими рисами карантину, що дозволяє відмежовувати його від інших суміжних понять, є такі: карантин – це правовий режим із чіткими правовими критеріями його запровадження та регламентацією карантинно-обмежувальних заходів різної спрямованості (адміністративних, медико-санітарних, організаційних, правових, обмежувальних, протиепідемічних); такі заходи обмежені часом і місцем; вони встановлюються з певною метою: не допустити поширення інфекційних захворювань на території держави; карантин передбачає відокремлення (ізоляцію) карантинного об'єкта від інших та здійснення моніторингу щодо нього.

Карантин тісно співвідноситься з термінами «обсервація» та «ізоляція/самоізоляція». Усі три поняття представляють собою протиепідемічні заходи, що спрямовані на запобігання поширенню інфекційних хвороб. Обсервація і карантин – режимно-обмежувальні заходи, які включають ізоляцію хворої особи або щодо якої є підозра на наявність інфекційної хвороби, або яка мала контакт із хворим чи прибула з території, де спостерігається поширення інфекційної хвороби, від інших осіб у спеціально обладнаному приміщенні. Ізоляція та самоізоляція можуть проходити в будь-якому приміщенні (будинок, квартира), на відміну від обсервації, яка визначає чітке місце знаходження особи – обсерватор. Карантин відрізняється від ізоляції тим, що накладає превентивні обмеження для цілої групи або частини суспільства, а не однієї конкретної особи.

У підрозділі 1.2. *«Правовий статус суб'єктів публічної адміністрації та фізичних і юридичних осіб в умовах запровадження режиму карантину»* наголошується, що за умов запровадження карантину правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, фізичних та юридичних осіб суттєво змінюється. При цьому повноваження органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування значно розширюються, а права та свободи фізичних і юридичних осіб – обмежуються. Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я виокремлено у дві групи: перша, яка стосується нормальних умов життєдіяльності населення і спрямована на урегулювання правових відносин

у сфері охорони здоров'я; друга, яка характеризується поширенням або загрозою поширення інфекційних хвороб на території країни, і вимагає певних рішучих дій від органів влади для недопущення або припинення такої ситуації. Карантин в Україні встановлюється Кабінетом Міністрів України, тому саме на нього покладено нормативне врегулювання карантинно-обмежувальних заходів. Проте безпосереднє проведення профілактичних і протиепідемічних заходів, спрямованих на ліквідацію епідемії, здійснюють органи місцевого самоврядування, які можуть установлювати більш жорсткі обмеження на своїй території.

Під час карантину, який був запроваджений у березні 2020 р., були обмежені певні права людини. Водночас на фізичних осіб було покладено додаткові обов'язки. Обмеження прав і свобод людини, які були встановлені в межах дії карантину, мали відбуватись відповідно до Конституції та законів України. В Україні такі обмеження були встановлені неналежним суб'єктом – Кабінетом Міністрів України – у постанові, хоча Конституція України вимагає прийняття такого рішення лише Верховною Радою України в законі та на певний строк. Було порушено не тільки національне законодавство, але й норми міжнародних договорів у сфері прав людини, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, через що можливі звернення з позовними заявами проти України до Європейського суду з прав людини.

У підрозділі 1.3. *«Адміністративно-правові режими карантину та надзвичайного стану: порівняльна характеристика»* встановлено, що карантин і надзвичайний стан належать до спеціальних адміністративно-правових режимів. Такі режими є тимчасовими, обмежувальними, що вводяться в екстремальних умовах, коли наявна загроза національній безпеці держави. Надзвичайний стан належить до надзвичайних режимів, а карантин – до екстраординарних. Надзвичайний стан і карантин як спеціальні адміністративно-правові режими мають такі спільні риси: підставою їх введення є наявність загрози національній безпеці держави; зміна компетенції органів публічної влади; зміна правового статусу фізичних і юридичних осіб, а саме обмеження їхніх прав і свобод та покладання додаткових обов'язків; застосування засобів дисциплінарного й адміністративного примусу до порушників режиму тощо. Однією з важливих відмінностей даних режимів є процедура встановлення: карантин запроваджується постановою Кабінету Міністрів України, а надзвичайний стан вводиться указом Президента України, який підлягає затвердженню Верховною Радою України. Територією дії надзвичайного стану є як територія всієї держави, так окремих регіонів, а карантин, крім того, може бути встановлено в окремих місцях. Також відмінністю є строк дії даних адміністративно-правових режимів, обсяг обмежень прав фізичних і юридичних осіб, заходи з ліквідації надзвичайної ситуації. Спільними заходами, що можуть застосовуватись як у межах дії надзвичайного стану, так і карантину, є такі: особливий режим в'їзду, виїзду на території, де

встановлено дані режими; проведення огляду транспортних засобів, речей; залучення різних підприємств до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Карантин передбачений як додатковий захід у межах надзвичайного режиму. Як самостійний адміністративно-правовий режим він може встановлюватись для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб. У випадку істотної загрози національній безпеці країни обмеження конституційних прав та свобод фізичних і юридичних осіб на території адміністративно-територіальної одиниці або всієї держави має запроваджуватись режим надзвичайного стану, а режим карантину слід встановлювати як додатковий захід.

Розділ 2. «Порушення правил щодо карантину людей: поняття і склад правопорушення» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. *«Поняття та нормативно-правові підстави застосування адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей»* визначено, що ст. 44³, якою передбачена санкція за порушення правил щодо карантину людей, належить до адміністративних правопорушень у галузі охорони праці і здоров'я населення (глава 5 КУпАП). Ця глава об'єднала дві різні сфери: охорону праці і охорону здоров'я. З'ясовано, що об'єднання двох родових об'єктів правопорушень в одній главі КУпАП ускладнює реалізацію провадження в справах, при чому окремі статті щодо порушення правовідносин у сфері охорони здоров'я трапляються в інших главах (глава 13, глава 15). Пропонується розділити главу 5 на дві, які б регулювали окремі родові об'єкти правовідносин: охорону праці та охорону здоров'я, а останню доповнити статтями з інших глав, які належать до визначеної сфери охорони здоров'я.

Визначено основні ознаки адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей: це специфічний об'єкт охорони, яким є суспільне здоров'я. Підставою такої відповідальності за ч.1 є адміністративне правопорушення в зазначеній сфері, а саме порушення 1) правил щодо карантину людей; 2) санітарно-гігієнічних правил і норм; 3) санітарно-протиепідемічних правил і норм; 4) рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами. Такі правила і норми можуть бути встановлені Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», а також іншими актами законодавства.

Також ознаками адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей є: особливий засіб адміністративного впливу – адміністративні стягнення у вигляді штрафу; суб'єкт правопорушення, яким може бути відповідно до ч. 1 громадянин або посадова особа, за ч. 2 – будь-яка особа; особливий порядок реалізації адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей; наявність уповноважених суб'єктів, які мають право застосовувати заходи адміністративних стягнень та притягувати до відповідальності правопорушників.

Визначено підстави адміністративної відповідальності: фактичну, нормативну та процесуальну. Найбільше питань у контексті дослідження викликає нормативна підстава адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, оскільки ч. 1 (на відміну від ч. 2) ст. 44³ КУпАП не дає переліку дій, за які настає така відповідальність, а відсилає до норм чинного законодавства.

У підрозділі 2.2. *«Характеристика складу адміністративного правопорушення правил щодо карантину людей»* підкреслюється, що відсутність систематизованих в одному нормативно-правовому акті правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм унеможливає їх розуміння, а отже і дотримання пересічним громадянином. Складність визначення нормативної підстави адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей має бути врахована судом при розгляді справи по суті.

Родовим об'єктом правопорушення за вказаною статтею є суспільні відносини, які посягають на права охорони здоров'я населення. Об'єктивна сторона порушення правил карантину щодо людей за ч. 1 виражається в порушенні: правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних правил і норм, санітарно-протиепідемічних правил і норм. Порушення цих правил і норм можуть учинятись як у формі дії, так і бездіяльності. У першому випадку йдеться про активну поведінку особи, коли суб'єкт учиняє дії, що прямо заборонені законом. Щодо бездіяльності в даному випадку йдеться про таку пасивну поведінку суб'єкта, яка передбачає невиконанням ним обов'язків, установлених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства та рішеннями органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами. Для об'єктивної сторони обох правопорушень є характерною бездіяльність із боку правопорушників, коли законодавство вимагає від них учинення певних дій: мати при собі документи (у першому випадку) та здійснювати вхідний контроль (у другому випадку). Об'єктивна сторона правопорушення за ч.1 ст. 44³ КУпАП може полягати у: роботі суб'єктів господарювання, яка передбачає приймання відвідувачів; відвідуванні закладів освіти її здобувачами; проведенні масових заходів; регулярних і нерегулярних перевезень пасажирів різними видами транспорту; проведенні закладами охорони здоров'я планових заходів з госпіталізації; самовільному залишенні місця обсервації (ізоляції); перебуванні на вулицях без документів, що посвідчують особу, тощо. Цей перелік може звужуватись чи розширюватись органами публічної влади залежно від епідеміологічної ситуації в країні. Складність визначення об'єктивної сторони правопорушення полягає в тому, що противоправні діяння за ч.1 ст. 44³ містяться в різних нормативно-правових актах. Об'єктивна сторона за ч. 2 ст. 44³ КУпАП полягає в перебуванні в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема

респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно. Для ч.2 є характерною обов'язкова наявність таких конструктивних ознак об'єктивної сторони правопорушення: місце та час.

Частина 1 і ч. 2 ст. 44³ КУпАП є формальними правопорушеннями, тобто для їх кваліфікації не потрібне встановлення шкідливих наслідків, важливим є лише факт учинення діяння.

Суб'єктом учинення правопорушення за ч.1 ст. 44³ КУпАП є дієздатна фізична особа, яка досягла 16-річного віку – так званий

загальний суб'єкт. Іншим суб'єктом відповідно до ч. 1 є посадові особи – це спеціальний суб'єкт. Проте в статті не розшифровано, хто підпадає під цю категорію. З огляду на це формулювання ч.1 ст. 44³ потребує уточнення суб'єкта правопорушення «посадові особи», статтю слід доповнити, виклавши в такій редакції: «посадових осіб, *громадян – суб'єктів підприємницької діяльності*».

У диспозиції ч.2 ст. 44³ не визначено конкретний суб'єкт учинення правопорушення, через що можна зробити висновок, що ним є загальний суб'єкт, тобто осудна 16-річна фізична особа.

Суб'єктивна сторона правопорушення за ст. 44³ КУпАП можлива у формі умислу або необережності.

Мета вчинення проступку і мотив є факультативними ознаками, тобто їх встановлення не є обов'язковим.

У підрозділі 2.3. *«Особливості реалізації адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей»* на підставі аналізу діяльності державних органів за період 2020–2023 років із позиції науки адміністративного права виділено два напрями оптимізації й адаптації державного управління в період пандемії: удосконалення законодавства, удосконалення правозастосовної практики. З'ясовано, що в розглянутий період другий напрям став детермінантою для першого.

Відсутність реальної можливості впливати на порушників режиму карантину у березні 2020 р. призвела до необхідності внесення до КУпАП двох нових складів. Зауважено на швидкість, із якою зміни було внесено до основного кодифікованого джерела адміністративного права, причому раніше усталений механізм оптимізації КУпАП, що включає певну послідовність дій (виявлення проблеми в правозастосуванні, наукове обґрунтування внесення змін, законотворча ініціатива і, нарешті, прийняття самих поправок), виявився незатребуваним.

Аналіз Єдиного реєстру судових рішень дозволив дійти висновку, що близько 75% справ судами першої інстанції закрито без застосування відповідальності. Зауважено, що карантин було скасовано в Україні лише з 1 липня 2023 р., але медіа «оминали» тематику карантину, необхідності виконання карантинних вимог та вакцинації з часу повномасштабного вторгнення росії в Україну; «неактуальною» стала вимога відсторонення від

роботи невакцинованих працівників тощо, а також переповненості лікарень та ін.

Проведений аналіз практики розгляду судами справ про порушення вимог карантину людей продемонстрував значну кількість помилок, допущених уповноваженими суб'єктами під час складання протоколів, які засвідчують факт неправомірних дій та є одним із джерел доказів. Такі помилки часто пов'язані з формальним підходом до встановлення обставин, що мають безпосереднє значення для вирішення питання про наявність або відсутність складу проступку і віднесені до попередньої стадії адміністративного розслідування. Серед причин скасування постанов про притягнення до адміністративної відповідальності можна виділити такі: малозначність діяння як підстава звільнення від відповідальності, закриття провадження за строками давності, неналежний суб'єкт правопорушення.

Розділ 3. «Шляхи підвищення ефективності системи адміністративних стягнень у сфері відповідальності за порушення правил щодо карантину людей» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. *«Зарубіжна практика застосування адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей»* з'ясовано, що в рамках реагування на пандемію понад третини держав ЄС офіційно оголосили «надзвичайний стан», як це передбачено міжнародним правом. У Польщі було оголошено стан надзвичайної епідеміологічної ситуації, проте не оголошувався надзвичайний стан. Завдяки такому кроку спеціальним законодавством уряд зміг запровадити низку заходів, що притаманні надзвичайному стану. В окремих випадках тривалість цих заходів становить 180 днів (тоді як надзвичайний стан обмежується 90 днями).

Визначено принципи та порядок визнання й моніторингу епідеміологічної ситуації та вжиття протиепідемічних і профілактичних заходів з метою нейтралізації джерел інфекції, перекриття шляхів поширення інфекцій та інфекційних захворювань, а також завдання органів державного управління у сфері запобігання та боротьби з інфекціями та інфекційними захворюваннями людини. захист, передбачений у Законі про боротьбу з інфекціями було широко використано для захисту життя та здоров'я під час епідемії COVID-19. Законом було передбачено абсолютно надзвичайні заходи, спрямовані на забезпечення громадського здоров'я у разі епідемії, заходи, що обмежують особисту свободу (карантин), які можуть бути застосовані санітарним лікарем.

На прикладі судової практики адміністративних судів Республіки Польща визначено проблеми практичного застосування адміністративних штрафів за невиконання запроваджених в умовах надзвичайної епідемічної ситуації розпоряджень, заборон чи обмежень. Надзвичайні обставини, спричинені епідемією COVID-19, зобов'язали уряд та Сейм ухвалити спеціальні рішення, які б захистили здоров'я та безпеку суспільства та запобігли подальшим негативним наслідкам.

Виявлено дві точки зору щодо відповідності карантинних правил Конституції Республіки Польща. Згідно з першою, оскільки обмеження конституційних прав і свобод можуть бути встановлені лише законом, неприпустимо приймати в законі загальні положення, залишаючи виконавчій владі свободу регулювати остаточну форму цих обмежень, а зокрема визначати обсяг цих обмежень. Закон має бути доступним та передбачуваним, що стосується його наслідків, тобто вираженням із достатньою точністю, щоб дати змогу особі в разі необхідності регулювати його положеннями свою поведінку.

Протилежна точка обґрунтовується унікальним характером епідемії та необхідністю ефективного функціонування держави в динаміці розвитку загрози коронавірусної інфекції, заборона на проведення певних видів діяльності була запроваджена на підставі закону, який уповноважував Раду міністрів визначати обмеження, розпорядження та заборони у зв'язку з виникненням епідемічного стану. Такий законодавчий захід був повністю виправданим, оскільки він дозволив постійно реагувати на мінливу епідемічну ситуацію, а дії парламенту в цьому відношенні шляхом видання законів не гарантували б ефективності боротьби з епідемією, ураховуючи, наприклад, тривалість законодавчого процесу.

Помилки, допущені як на законодавчому етапі, так і під час застосування закону в контексті накладення штрафів, призводять до зниження довіри громадян до державних органів та рівності перед законом, а також відчуття правової визначеності в рамках принципу демократичної правової держави.

У підрозділі 3.2. *«Пріоритетні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання сфери відповідальності за порушення правил щодо карантину людей»* доведено, що найбільшою мірою в умовах надзвичайної епідемічної ситуації виявився затребуваним потенціал адміністративної відповідальності. Це пояснюється адміністративно-правовою природою режиму забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. Звертається увага на оперативність реалізації заходів адміністративної відповідальності, можливість її застосування як щодо фізичних, так і юридичних осіб, її органічну інтеграцію до механізму адміністративного примусу.

Аналіз практики застосування заходів адміністративного примусу під час протидії коронавірусній інфекції показав, що мала місце конкуренція між заходами адміністративного запобігання, припинення, процесуального забезпечення, відповідальності та захисту (правовідновлення). Такий стан пояснюється складністю правоохоронної ситуації, її стрімким розвитком, відсутністю напрацьованих алгоритмів діяльності, а також іншими правовими, організаційними, психологічними факторами.

Оперативне реагування законодавця на загрозу національній безпеці у вигляді нової коронавірусної інфекції через реформування інституту адміністративної відповідальності породило певні колізії. Вони потребують

додаткової законодавчої уваги. Запропоновано внесення змін до КУпАП, Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», ст. 49 Конституції України.

Надано визначення адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей: накладання уповноваженими суб'єктами стягнень у вигляді штрафу на правопорушників правил карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм та рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами, що реалізується в особливому процесуальному порядку.

Висока динаміка епідемічних загроз національній безпеці потребує пошуку та закріплення дієвого механізму її забезпечення. У цьому механізмі істотну роль відіграє потенціал юридичної відповідальності, передусім такого її публічно-правового виду, як адміністративна відповідальність, чому й будуть присвячені подальші наукові пошуки.

ВИСНОВКИ

У дослідженні наведено теоретичне узагальнення та запропоновано новий підхід до вирішення наукової проблеми визначення концептуальних засад адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, а також шляхів удосконалення адміністративного законодавства з означеного питання. У результаті сформульовано такі основоположні висновки та пропозиції.

1. З'ясовано, що під терміном «карантин» слід розуміти правовий режим, що включає в себе комплекс адміністративних, медико-санітарних, організаційних, обмежувальних, протиепідемічних заходів, які запроваджуються з метою не допустити поширення інфекційних захворювань, обмежені в часі та просторі та передбачають відокремлення карантинного об'єкта від інших об'єктів. Це правовий режим із чіткими правовими критеріями його запровадження та регламентацією карантинно-обмежувальних заходів різної спрямованості. За умов запровадження карантину правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, фізичних та юридичних осіб суттєво змінюється. При цьому повноваження органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування значно розширюються, а права та свободи фізичних і юридичних осіб – обмежуються. Водночас на фізичних і юридичних осіб покладаються додаткові обов'язки.

2. Визначено, що нормативне врегулювання карантинно-обмежувальних заходів в Україні було встановлено Кабінетом Міністрів України. Водночас обмеження прав і свобод людини, які були встановлені в межах дії карантину, мали відбуватись відповідно до Конституції та законів України. В Україні такі обмеження були встановлені неналежним суб'єктом – Кабінетом Міністрів України – у постанові, хоча Конституція України вимагає прийняття такого рішення лише Верховною Радою України в законі та на

певний строк. Безпосереднє проведення профілактичних і протиепідемічних заходів, спрямованих на ліквідацію епідемій, здійснюють органи місцевого самоврядування, які можуть установлювати більш жорсткі обмеження на своїй території.

3. У результаті проведення порівняльної характеристики адміністративно-правових режимів карантину і надзвичайного стану, визначено, що надзвичайний стан і карантин є екстремальними адміністративно-правовими режимами, а тому вони мають багато спільних рис, які є характерними для даної категорії режимів: підставою їх запровадження є наявність загрози національній безпеці держави; зміна компетенції органів публічної влади; зміна правового статусу фізичних і юридичних осіб, а саме обмеження їхніх прав і свобод та покладання додаткових обов'язків; застосування засобів дисциплінарного й адміністративного примусу до порушників режиму тощо. Основні відмінності цих режимів зумовлені тим, що надзвичайний стан належить до надзвичайних режимів, а карантин – до екстраординарних. Надзвичайних станів лише три в Україні і вони урегульовані відповідними законами та запроваджуються при найвищому рівні небезпеки в країні. Карантин передбачений як додатковий захід у межах надзвичайного режиму. Як самостійний адміністративно-правовий режим він може встановлюватись для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб. Карантин відрізняється від надзвичайного стану процедурою встановлення, строком дії, обсягом обмежень прав фізичних і юридичних осіб, заходами по ліквідації надзвичайної ситуації, юридичною відповідальністю суб'єктів.

4. Визначено підстави адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей: фактичну, нормативну та процесуальну. Підставою такої відповідальності за ч. 1 є адміністративне правопорушення в зазначеній сфері, а саме порушення: 1) правил щодо карантину людей; 2) санітарно-гігієнічних правил і норм; 3) санітарно-протиепідемічних правил і норм; 4) рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами. Підставою адміністративної відповідальності за ч. 2 є перебування особи в 1) громадських будинках, 2) спорудах, 3) громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, також і виготовлених самостійно. Другим елементом є відсутність вдягнутого засобу індивідуального захисту. Останньою рисою підстави застосування даної норми є обов'язкова дія правового режиму карантину, який має бути встановлений відповідно до законодавства. Він може діяти як на території всієї країни, так і в окремих регіонах. З'ясовано, що найбільше питань у контексті дослідження викликає нормативна підстава адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, оскільки ч. 1 (на відміну від ч. 2) ст. 44³ КУпАП не дає переліку дій, за які настає така відповідальність, а відсилає до норм чинного законодавства. Підкреслюється, що відсутність систематизованих в одному

нормативно-правовому акті правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм унеможлиблює їх розуміння, а отже й дотримання пересічним громадянином.

5. Надано характеристику складу адміністративного правопорушення за ст. 44³ КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей». Оскільки об'єктивні ознаки того чи іншого адміністративного правопорушення мають бути чітко викладені в статті Особливої частини КУпАП та зрозумілими для суб'єктів правозастосування, то для розуміння об'єктивної сторони правопорушення потрібно дослідити цілу низку нормативно-правових актів. У цьому полягають певні труднощі, оскільки диспозиція норми ч.1 ст. 44³ КУпАП є бланкетною та відсилає до інших нормативно-правових чи підзаконних нормативно-правових актів, які передбачають конкретні правила щодо карантину людей.

Родовим об'єктом правопорушення за вказаною статтею є суспільні відносини, які посягають на права охорони здоров'я населення. Об'єктивна сторона порушення правил карантину щодо людей за ч. 1 виражається в порушенні: правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних правил і норм, санітарно-протиепідемічних правил і норм. Порушення цих правил і норм можуть учинятись як у формі дії, так і бездіяльності, коли законодавство вимагає вчинення певних дій. Складність визначення об'єктивної сторони правопорушення полягає в тому, що противоправні діяння за ч.1 ст. 44³ містяться в різних нормативно-правових актах. Об'єктивна сторона за ч. 2 ст. 44³ КУпАП полягає в перебуванні в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно. Для ч.2 є характерною обов'язкова наявність таких конструктивних ознак об'єктивної сторони правопорушення: місце та час.

Частина 1 і ч. 2 ст. 44³ КУпАП є формальними правопорушеннями, тобто для їх кваліфікації не потрібне встановлення шкідливих наслідків, важливим є лише факт учинення діяння.

Суб'єктом учинення правопорушення за ч.1 ст. 44³ КУпАП є дієздатна фізична особа, яка досягла 16-річного віку – т. зв. загальний суб'єкт. Іншим суб'єктом відповідно до ч. 1 є посадові особи – це спеціальний суб'єкт. Визначено, що в статті не розшифровано, хто підпадає під цю категорію. З огляду на це формулювання ч.1 ст. 44³ потребує уточнення суб'єкта правопорушення «посадові особи», статтю слід доповнити, виклавши в такій редакції: «посадових осіб, *громадян – суб'єктів підприємницької діяльності*».

Оскільки в диспозиції ч.2 ст. 44³ не визначено конкретний суб'єкт учинення правопорушення, то зроблено висновок, що ним є загальний суб'єкт, тобто осудна 16-річна фізична особа.

Суб'єктивна сторона правопорушення за ст. 44³ КУпАП можлива у формі умислу або необережності.

Мета вчинення проступку і мотив є факультативними ознаками, тобто їх установлення не є обов'язковим.

6. Проведено аналіз практики розгляду судами справ про порушення правил щодо карантину людей, на підставі якого з'ясовано, що найчастіше недоліками змісту протоколів про такі адміністративні правопорушення є такі: не зазначено, яку саме норму законодавства було порушено (зокрема відсутні відомості про те, які саме санітарно-протиепідемічні правила порушено, ким ці правила встановлено); не зазначено обов'язкові ознаки об'єктивної сторони правопорушення; не зазначено свідків або не вказано відомості про їхні адреси; неправильно зазначено прізвище правопорушника; протокол не підписано особою, щодо якої його складено, водночас немає запису про відмову від підписання.

7. З'ясовано, що в рамках реагування на пандемію понад третини держав ЄС офіційно оголосили «надзвичайний стан», як це передбачено міжнародним правом. У Польщі було оголошено стан надзвичайної епідеміологічної ситуації, проте не оголошувався надзвичайний стан. Завдяки такому кроку спеціальним законодавством уряд зміг запровадити низку заходів, що притаманні надзвичайному стану. На прикладі судової практики адміністративних судів Республіки Польща визначено проблеми практичного застосування адміністративних штрафів за невиконання запроваджених в умовах надзвичайної епідемічної ситуації розпоряджень, заборон чи обмежень. Доведено, що найбільшою мірою в умовах надзвичайної епідемічної ситуації виявився затребуваним потенціал адміністративної відповідальності. Це пояснюється адміністративно-правовою природою режиму забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. Зауважено на оперативність реалізації заходів адміністративної відповідальності, можливість її застосування як щодо фізичних, так і юридичних осіб, її органічну інтеграцію до механізму адміністративного примусу.

8. Окреслено пріоритетні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання сфери відповідальності за порушення правил щодо карантину людей. Зокрема, варто звернути увагу законодавця на внесення змін до ст. 49 Конституції. Оскільки у нормах, де йдеться про захворювання чи пов'язані з ним загрози, слід застосовувати поняття «епідемічний». В інших випадках, зокрема щодо протидії захворюванням слід уживати термін «епідеміологічний». Термінологічна роз'єднаність призводить до неправильного тлумачення норм закону правозастосовниками. Слід усунути подвійну бланкетність диспозиції ст. 44³ КУпАП, оскільки перелік посилань настільки віддаляє адресата норми від змісту, що може призвести до втрати можливості усвідомити межі відповідальності за порушення правового розпорядження. Вирішення питання бланкетності ч. 1 ст. 44³ КУпАП сприятиме запобіганню порушенням прав громадян. Пропонується розділити главу 5 КУпАП на дві, які б регулювали окремі родові об'єкти

правовідносин: охорону праці та охорону здоров'я, а останню доповнити статтями з інших глав, які належать до визначеної сфери охорони здоров'я. Доцільно виключити з назви й диспозиції ст.44³ КУпАП слово «людей», оскільки в усіх нормативно-правових та організаційно-розпорядчих актах, що визначають правила карантину, ужито термін «карантин», а не «карантин людей». Потребує уточнення суб'єкта правопорушення «посадові особи», статтю слід доповнити, виклавши в такій редакції: «посадових осіб, громадян – суб'єктів підприємницької діяльності». З'ясовано, що висока динаміка епідемічних загроз національній безпеці потребує пошуку та закріплення дієвого механізму її забезпечення. У цьому механізмі істотну роль відіграє потенціал юридичної відповідальності, передусім такого її публічно-правового виду, як адміністративна відповідальність, чому й будуть присвячені подальші наукові пошуки.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові статті у періодичних фахових виданнях України:

1. Дзюбенко О.Л. Обмеження конституційних прав і свобод людини в умовах встановлення правового режиму карантину. *Порівняльно-аналітичне право*. Електронне наукове видання. 2020. № 4. С. 57–64.
2. Дзюбенко О. Л. Поняття карантину та його співвідношення з суміжними категоріями. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «ПРАВО». Вип. 30. 2020. С. 91–98.
3. Дзюбенко О. Порушення правил щодо карантину людей: характеристика складу адміністративного правопорушення. *Публічне право*. 2021. № 3 (43). С. 69–76.

Наукові статті у періодичних виданнях іноземних держав:

4. Дзюбенко О.Л. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 6 (vol. 1). С. 80–85.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Дзюбенко О. Л. Юридична відповідальність за порушення правил карантину. *Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні* : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 30–31 жовт. 2020 р.) / За заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С. 116–120.
6. Дзюбенко О. Л. Адміністративно-правовий режим карантину. *Право як ефективний суспільний регулятор*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 19–20 лют. 2021 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 116–119.

7. Дзюбенко О.Л. Легітимність обмеження конвенційних прав при запровадженні карантину. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали XI Міжнародної наук.-практ. онлайн-конф. (м. Одеса, 24 жовтня 2024 р.)*. Одеса : ОДУВС, 2024. С. 205–206.

АНОТАЦІЯ

Дзюбенко О.Л. Адміністративна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права» Міністерства освіти і науки України; Одеський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, Одеса, 2025.

Дисертацію присвячено дослідженню адміністративної відповідальності, передбаченої за порушення правил щодо карантину людей. Висвітлено питання вивчення історичного становлення адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину в цілому та карантину людей зокрема. Досліджено законодавчі акти, що регулюють відносини у сфері захисту населення від інфекційних хвороб та охорони здоров'я на території України. Особливу увагу приділено статті 44³ «Порушення правил щодо карантину людей» Кодексу України про адміністративні правопорушення. Проаналізовано зміни, яких зазнала дана стаття за змістом та підвідомчістю даної категорії справ про адміністративні правопорушення; статистичні дані та практику розгляду судами справ про притягнення осіб до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, передбачених статтею 44³ КУпАП за сучасних умов. Виявлено недоліки у змісті норми та практиці її застосування, у зв'язку із чим запропоновано вирішити питання щодо: бланкетності частини першої статті 44³ КУпАП; запровадити в Україні виважені правила карантину у поєднанні із санкціями, які будуть їм відповідати; внести відповідні зміни до статті 44³ КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей».

Ключові слова: коронавірусна хвороба (COVID-19); адміністративна відповідальність; адміністративне правопорушення; порушення правил щодо карантину людей; бланкетна норма.

ABSTRACT

Dziubenko O.L. Administrative liability for violation of the rules on quarantine of people. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Thesis for a Candidate Degree in Law in specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – International University of Business and Law of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Odessa State University of Internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Odessa, 2025.

The dissertation is devoted to the study of administrative liability provided for violation of the rules on quarantine of people. The issue of studying the historical formation of administrative liability for violation of the rules on quarantine in general and quarantine of people in particular is highlighted. Legislative acts that regulate relations in the field of protection of the population from infectious diseases and health care in the territory of Ukraine are studied. Particular attention is paid to Article 44³ “Violation of the rules on quarantine of people” of the Code of Ukraine on Administrative Offenses. The changes that this article has undergone in terms of the content and jurisdiction of this category of cases on administrative offenses; statistical data and the practice of considering cases by courts on bringing persons to administrative liability for committing offenses provided for in Article 44³ of the Code of Administrative Offenses in modern conditions have been analyzed. Deficiencies in the content of the norm and the practice of its application have been identified, in connection with which it is proposed to resolve the issue of: the blanket nature of part one of Article 44³ of the Code of Administrative Offenses; to introduce balanced quarantine rules in Ukraine in combination with sanctions that will correspond to them; to make appropriate amendments to Article 44³ of the Code of Administrative Offenses “Violation of the rules on quarantine of people”.

Keywords: coronavirus disease (COVID-19); administrative liability; administrative offense; violation of the rules on quarantine of people; blanket norm.

Підписано до друку 21.08.2025. Формат 60х90/16.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»/

Друк офсетний. Ум. друк .арк. 1,0

Наклад 100 прим.

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 3507 від 25.06.2009 р.

Тел 0487505029

e-mail rvv@oduvs.edu.ua